

פיוטים שתכנסם תשובה, חרטה, וידוי ובקשת סליחה על החטאים. בסליחות מבטא המתפלל את אפסותו, ואת בטחונו בהקב"ה שהוא כל יכול, רחום וצופה הכל. הוא שואב חיזוק, עידוד ונוחם מן הברית שבינו ובין הקב"ה ומן הקשר שלו אל התורה. תולה בברית שלש עשרה - י"ג מידות, תולה בזכות אבות, ומקווה שיסתם פי מקטרגיו ותתקבל תשובתו. כמו כן מתוארות בסליחות הצרות והגלות, ומובעים בהן געגועים לחידוש ימינו כקדם ולגאולה השלמה.

"חיי אדם", סימן קל"ח, ב'

כיון שהם ימי תשובה, לכן נוהגין בהרבה מקומות לעמוד כל אלול באשמורת קודם היום לומר סליחות ותחנונים ואנו נוהגים שלא לקום רק ד' ימים לפני ראש השנה, שבד' ימים אלו נוהגין להתענות המתענים י' ימי תשובה ולפי שא"א להתענות בר"ה שני ימים ושבת תשובה ועיה"כ, לפיכך מתענים ד' ימים קודם כדי להשלים י' ימים בתענית ועוד טעם שקבעו ד' ימים, שכן מצוינו בקרבנות שטעונים ביקור ממום ארבעה ימים קודם הקרבה ובכל הקרבנות בפרשת פנחס כתיב והקרבתם עולה, ובראש השנה כתיב ועשיתם עולה, ללמד שבר"ה יעשה כל אדם עצמו כאילו מקריב את עצמו ולכן קבעו ד' ימים, לבקר כל מומי חטאתו ולשוב עליהם.

ע"פ הציטוטים הנ"ל

מה תוכן הסליחות? _____

מתי נאמרות ומדוע? _____

נאמרות לפחות _____ והסיבות לכך: _____

א. _____

ב. _____

בתפילת הסליחות תופסות מקום מרכזי הזכרת י"ג המידות והזכרת זכות - אבות:

הזכרת י"ג מידות

א. עיינו בחומש שמות, פרק ל"ד פס' ו'

ב. צטטו: _____

ג. הסבירו לפי רש"י את י"ג המידות: _____

הסבירו את מעלת י"ג המידות עפ"י דברי רש"י _____

עיינו בישעיהו פרק נ"ד פס' י', והסבירו עפ"י רש"י את הפסוק: "כי ההרים ימוש והגבעות תמוטינה וחסדי... לא ימוש"

במדרש ילקוט שמעוני, כי תישא - באותה שעה הראה לו הקב"ה כל אוצר של מתנת חיים המתוקנת לצדיקים, עד שראה אוצר אחד אמר

לו: מי שיש לו אני נותן לו בשכרו, ומי שאין לו - אני עושה עמו חיים

הזכרת זכות אבות

צטטו מהפיוט במוצאי מנוחה: _____

בסוף הסליחות, בכל יום בתפילת "עשה" שני עמודי יסוד באמירת הסליחות:

י"ג מידות וזכות אבות, כנאמר בפיוט "אזכרה אלוקים ואהמיה" הנאמר

בתפילת נעילה ובסליחות לעשיית: "תמכתי יתדותי בשלוש עשרה מידות, בטוח אני באלה ובזכות שלושת אבות".

חז"ל למדונו שלא יבקש אדם רחמים בזכות עצמו. הוראה זו מודגשת בסליחות ובתפילות הימים הנוראים כפי שכתוב: "אין לנו פה

להשיב ומצח להרים ראש, למען שמך ה' תחיינו למענך אלוקינו עשה ולא לנו...

רעיון זה בא לידי ביטוי גם בתפילת "אבינו מלכנו"